

ЧЕРНІЧЕНКО Л.А.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ЛОГОПЕДІВ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ВАДАМИ МОВЛЕННЯ

Збільшення кількості дітей з вадами мовлення є реалією сьогодення. Надання їм своєчасної кваліфікованої логопедичної допомоги – найважливіше освітнє завдання. Ефективність такої допомоги багато в чому залежить від професійної підготовки логопедів, тому підвищуються вимоги як до якості підготовки, так і до особистості логопеда.

Сучасному інклюзивному дошкільному навчальному закладі потрібен фахівець, який творчо реалізує інноваційні технології навчання, постійно досягає високих результатів у своїй професійній діяльності, для якого характерною є готовність до неперервного самовдосконалення. Орієнтованість освіти на посилення особистісного аспекту професійної підготовки майбутніх логопедів передбачає створення умов для актуалізації його потенційних ресурсів, особистісного і професійного самозростання. У цьому напрямі необхідно подолати суперечність між потребою в модернізації професійної освітньої діяльності і викоріненні традиційних методів навчання і виховання майбутніх логопедів.

У сучасній педагогічній і психологічній науці достатньо праць, присвячених проблемам навчання, виховання та розвитку дітей з вадами мовлення в умовах дошкільного навчального закладу (М. М. Безруких, О. Д. Гонєєв, С. П. Єфімова, Т. Д. Ілляшенко, Г. Ф. Кумаріна, Н. І. Ліфінцева, В. Г. Петрова, Н. М. Стадненко, В. В. Тарасун, Н. В. Ялпаєва та ін.); а також побудові різноманітних педагогічних моделей інклюзивного (інтегрованого) навчання дітей з різними порушеннями мовлення (В. І. Бондар, В. В. Засенко, А. А. Колупаєва, І. І. Мамайчук, В. В. Назарина, Т. В. Сак, В. М. Синьов, В. В. Тарасун, О. П. Хохліна, С. Г. Шевченко, Л. М. Шипіцина, Н. Д. Шматко та ін.).

Разом із тим спеціальних досліджень щодо готовності логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної дошкільної освіти майже не проводилося, системного розгляду цієї проблеми не здійснювалось.

Формування готовності логопедів до роботи з дітьми з вадами мовлення може стати важливим фактором розвитку особистої професійної компетентності та підвищення якості освіти, якщо:

1) підготовка логопедів до роботи з дітьми з вадами мовлення буде функціонувати як цілісна система, що оптимально включена в навчально-виховний процес закладу освіти;

2) знання і вміння щодо організації роботи з дітьми, які мають мовні вади в умовах інклюзивного дошкільного закладу, будуть чітко визначеними та науково-обґрунтованими як необхідна складова професійної педагогічної компетентності;

3) логопеди будуть включені в навчально-дослідницьке середовище, яке передбачає актуалізацію й розв'язання професійно-орієнтованих практичних завдань, розроблення та реалізацію дослідницьких проєктів, моделювання ефективної логопедичної діяльності.[1]

Готовність майбутнього логопеда до педагогічної інноваційної діяльності є і результатом його професійної підготовки в процесі навчання у вузі, і умовою його успішної майбутньої діяльності. У роботах Б. Д. Зодбаєвої [3] та С. Н. Шаховської [4] вказується на те, що ця готовність складається з теоретичної та практичної готовності. Перша формується і вдосконалюється в період навчання у вузі, коли студент усвідомлює цілі спеціальної освіти, соціальну цінність професії логопеда не тільки для суспільства, а й для конкретної особистості як суб'єкта корекційно-розвивального процесу, відповідальність перед суспільством за результат корекційно-педагогічної діяльності, необхідність розвитку в собі важливих професійних особистісних якостей, освоєння спеціальних психологічних знань, що сприяють самореалізації логопеда як особистості. А практична готовність реалізовується як потреба в допомозі дітям з проблемами в мовному розвитку, сукупності

особистісних якостей, що дозволяють ефективно реалізовувати цілі корекційно-педагогічної діяльності, володіння теорією і методикою корекційної роботи з дітьми з вадами мовлення та сучасними інноваційними технологіями корекції.

Не викликає сумніву, що найважчим, але найважливішим завданням є формування мотивації логопедів до подальшого вдосконалення своїх умінь та навичок. Для впровадження інклюзії логопеди мають змінюватися, причому йдеться про зміни на рівні прийняття нової освітньої парадигми. Сьогодні інноваційні інклюзивні тенденції значною мірою стримуються усталеними традиціями та умовами, в яких звикли працювати логопеди і, звичними стереотипами, знаннями.[2]

Таким чином, розвиток системи інклюзивної освіти дозволяє дати дітям з вадами мовлення можливість навчання нарівні зі своїми здоровими однолітками. Суспільство чекає на логопеда, який володіє системою професійних знань і вмінь, вміє підтримувати рівень психолого-педагогічної та фахової підготовки, знайомий з новітніми досягненнями і науково-педагогічними дискусіями на національному та світовому рівнях, прагне до постійного саморозвитку та самовдосконалення, тобто є готовим до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної освіти.

Література

1. Засенко В. В., Колупаєва А. А. Реформування спеціальної освіти у країнах пострадянського простору // Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі: Наук.-метод. зб. Випуск 6. – К.: Науковий світ, 2009. – С. 33–39.
2. Колупаєва А. А. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання: наук.-метод. посіб. /А. А. Колупаєва, Л. О. Савчук. – К.: Наук. світ, 2010. – С. 44–63.
3. Зодбаєва, Б. Д. Формування у студентів-дефектологів практичної готовності до взаємодії з дошкільнятами з порушенням інтелекту / Б. Д. Зодбаєва // Шкільний логопед. - 2005. - № 2 (5).
4. Шаховська, С. М. Сучасні тенденції в вузівській підготовці логопедів / С. Н. Шаховська // Логопед в дитячому саду. - 2007